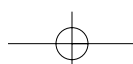
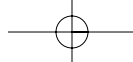

*De ce
nu mai vine bunicul?*

YVONNE SCHWENGLER

A vorbi cu copiii despre moarte

Trebuie să vorbești cu copiii despre a muri și despre moarte? Nu sunteți suprasolicitați aici? Nu determină acest lucru temeri importante? Nu este mai bine să evitați această temă? Adesea este propriul sentiment de neplăcere, propria nesiguranță, cea care îi determină pe părinți să facă din moarte și din a muri un subiect tabu. Dar nu trebuie să ne înșelăm singuri: copiii se vor confrunta cu moartea, indiferent dacă vrem sau nu asta. Fie că este vorba despre hamsterul care este găsit brusc dimineața nemișcat în cușcă, fie că este vecina bătrână care este scoasă în coșciug din casă sau imaginile de la televizor care arată accidente și războaie. Moartea este prezentă peste tot și copiii noștri își fac propriile gânduri despre asta.

Primele întâlniri cu moartea

Mulți adulți nu își mai amintesc când au devenit pentru prima dată conștienți mintal și emoțional de faptul că viața lor pe acest pământ va avea un sfârșit. Un copil de trei ani nu poate să înțeleagă finalitatea morții, el trăiește ancorat doar în azi. El se gândește că orice absență, orice despărțire este ceva temporar. Copiii de trei ani se joacă uneori „de-a mortul“, dar imediat vor fi iarăși vii. Ceea ce contează este momentul. Pentru ei, moartea este ca un somn din care te trezești iarăși. Atunci când mama spune că bunicul a murit, poate să urmeze întrebarea: „Atunci când se întoarce bunicul?“ Un copil înțelege de timpuriu că există moarte, dar nu prea înțelege inevitabilitatea, finalitatea ei. Dar, pe la cinci ani, când cunoaște toată veridicitatea morții, că mama, tata și chiar el poate să moară, pur și simplu să moară și să nu se mai trezească vreodată, atunci încep gândurile în copil.

Eu îmi amintesc încă foarte bine primele contacte pe care le-am avut cu moartea. Aveam cam patru sau cinci ani, când vecinul nostru a murit. Era un bătrân misterios pentru mine, care purta mereu un costum demodat negru și strălucitor.

Pe atunci oamenii erau duși într-un car funebru tras de cai prin sat până la cimitir. Cu pași înceti mergea după el mulțimea îmbrăcată în negru care îl

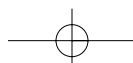

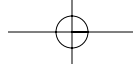
plângea. Curioasă, am urmărit de departe întâmplarea. Când am întrebat, mi s-a spus că la cimitir, bătrânul va fi pus într-un mormânt. O imagine îngrozitoare pentru mine, pentru că mă gândeam că acolo nu o să mai aibă aer și va trebui să accepte neajutorat să fie mâncat de viermi!

Aceste închipuiri nu sunt neobișnuite în rândul copiilor de patru ani. Mulți copii întrebă dezinvolți dacă bunicului nu îi este frig în mormânt, ce mănâncă el acolo și dacă nu i se face greață când îl rod viermii. Astfel de întrebări stârnesc consternarea și groaza adulților. În loc să răspundem la întrebări, reacționăm indignați și nervoși.

Nici cu mine nu a vorbit nimeni despre asta, așa că mi-am făcut propriile gânduri și închipuiri. De Paști, mama mi-a povestit despre moartea lui Isus și învierea Lui a treia zi. De aici am dedus că toți cei care mor, în a treia zi vor fi luați cumva în cer. Cum însă? Asta era marea mea întrebare. Ca să lămuresc problema, mă strecuram în cimitir și așteptam să văd ce se întâmplă. Cum făcea Dumnezeu să înalțe morții?

Bunicul meu transporta mereu lemnul pentru iarnă cu un palan în pod, așa că mă gândeam că poate așa se în-

tâmplă și cu morții. Dar morții rămăneau în mormintele lor. De atunci am început să am multe griji și temeri și nu era nimeni cu care să pot vorbi despre frica mea. Nici nu o exprimam de fapt, pentru că vedeam jena și nesiguranța adulților și simțeam că mă găseam într-un domeniu al lucrurilor inexprimabile.

[...]

O perspectivă clară biblică

Trebuie să avem noi înșine o perspectivă clară, biblică despre moarte și despre ceea ce urmează după. Doar atunci le putem da răspunsuri copiilor noștri în funcție de vârsta lor și pe limba lor.

Când aveam aproximativ cinci ani, unul dintre tovarășii mei de joacă, Luciano, a avut un accident fatal. Făcând salturi nebunești pe grămada de pietriș de lângă lac, s-a prăbușit și și-a frânt ceafa de zidul portuar. Cineva mi-a spus că acum Luciano este un înger în cer.

Acest lucru le este povestit și astăzi multor copii – dar unde se găsește acest lucru în Cuvântul lui Dumnezeu? Îngerii și oamenii sunt și rămân făpturi diferite.

În a doua Epistolă către Corinteni (5:1), Pavel folosește o imagine care ne poate ajuta să înțelegem ce se întâmplă cu cei credincioși imediat după moartea lor. El scrie:

„Pentru că știm că, dacă ar fi desfăcută casa noastră pământească a cortului acestuia, avem o clădire de la Dumnezeu, o casă nefăcută de mâini, eternă, în ceruri.“

Cortul ne amintește de ceva temporar, instabil, de o staționare scurtă într-un loc. Orice om va trebui să părăsească acest pământ cândva, casa cortului său – corpul – va fi distrus. Însă, și asta este o mare mângâiere, imediat după aceea vom avea o formă cerească de existență, o clădire de la Dumnezeu. Ca și creștini, după plecarea noastră, nu ne așteptăm la o existență fără corp, nebuloasă, ci la un trup de înviere adevărat, slăvit, nemuritor. Acest corp are o altă natură

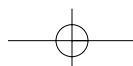
decât cel vechi, dar nu este mai puțin real din această cauză. Tocmai un astfel de corp a avut Isus după înviere.

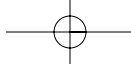
Aceste lucruri dificile trebuie să fie transpuse în cuvinte – conform cu înțelegerea copiilor, pentru ca ele să fie înțelese de aceștia. Următorul exemplu arată cum putem vorbi despre moarte cu copiii pe înțelesul lor.

Fragment. Articolul poate fi citit integral în revista *ethos*, nr. 4/2008.

*„Cum poate bunicul,
care L-a iubit pe
Domnul Isus, să fie
cu El în cer, când el
a fost totuși
îngropat?“*

„Mami, doare să mori?“

Bunicul Sabinei a murit. Mama are ochii roșii de plâns. Fetița o întreabă: „De ce face Dumnezeu ca oamenii să moară?“

Mama o ia pe micuță în brațe.

„Știi“, îi spune, „când Dumnezeu i-a creat pe oameni, nu a vrut ca noi să trebuiască să murim. Dar din cauza tuturor rețelor pe care le fac oamenii, trebuie să murim. Moartea ne arată că drumul către Dumnezeu este blocat. Dar Dumnezeu ne iubește foarte mult, de aceea L-a trimis pe Isus la noi, care a plătit pentru tot răul pe care îl facem. Dacă noi credem în El, ne iartă și ne dăruiește o nouă viață care este veșnică.“

„Sara a spus că bunicul este acum un înger.“

„Nu este corect, Sabina. Dar bunicul este la Dumnezeu, împreună cu îngerii și cu toți cei care au crezut în Domnul Isus pe acest pământ.“

„Mami, doare să mori?“

„Uneori da, uneori nu. Bunicul a adormit în pace. Dar dacă l-ar fi durut, acum nu și-ar mai aminti de asta. În cer totul este bine și bunicul se bucură. Dumnezeu îi dă un corp complet nou, care nu va mai fi bolnav vreodată și care nici nu va mai îmbătrâni.“

„Cum l-a luat Dumnezeu pe bunicul în cer când el a fost totuși îngropat?“

„Asta este ca și cum ai locui într-o casă veche. Când pereții sunt din ce în ce mai dărăpânați și se prăbușesc, vine tatăl tău puternic, te ridică, te scoate din casa veche și te duce într-o altă casă mult mai frumoasă. Cam așa l-a luat Tatăl din ceruri pe bunicul la El.“

„Și unde este acum Komi, hamsterul meu? L-am îngropat într-o cutie de pantofi în spatele casei. Dumnezeu l-a luat și pe el la El?“

„Nu cred, Sabina. Dumnezeu are un alt plan cu oamenii decât cu animalele. El nu ne povestește în Biblie ce se întâmplă cu animalele. Dar El a creat totul și a făcut frumos și minunat fiecare animal în parte cu dragoste. Într-un loc din Cuvântul lui Dumnezeu citim că întreaga creație – chiar și plantele și animalele – suspină și se tem pentru că totul de aici de pe pământ trebuie să moară și să treacă. Dar Dumnezeu va crea atunci, când El a plănuțit asta, un cer nou și un pământ nou. Și în acest loc de slavă nu va mai fi moarte, nici pentru animale.“

„Cum este în cer, mami?“

„Acolo totul este luminos. Nimeni nu face ceva rău altcuiva. Acolo nu trebuie să ne luăm niciodată rămas-bun. Nu ne mai este foame și nu mai sunt dureri. Nimeni nu va mai fi trist și nimeni nu va mai trebui să moară.“

„Pot și eu să ajung în cer?“

„Da, Sabina. Dumnezeu are un loc pentru tine și pentru mine, doar dacă și noi avem loc pentru El în inima noastră. Bunicul a crezut în Isus. Și acum el ne așteaptă acolo.“

Sabina a devenit foarte tăcută. O strânge pe mama în brațe și îi spune:

„Mda, acum suntem puțin triste pentru că ne este dor de bunicul. Dar pentru că el acum locuiește într-o casă mult mai frumoasă și nu mai este bătrân și bolnav, putem să râdem din nou.“

Și mă bucur că îl voi întâlni pe bunicul în cer. I-am dăruit inima mea Domnului Isus și Îl iubesc. Mami, de aceea sunt acum din nou foarte bucuroasă! ■

